

עונג שבת

גיליון מס' 2310 / מערכת 0556726054

שנה מ"ז

ראש השנה תשפ"ז

"זכרתי לך חסד נעורייך"

למדבר ואין צידה לדרך והאמנתם בי. כלומר רש"י אומר שאם הייתם שומרים מצוותי וחוזרים בתשובה הייתי סולח לכם משום שזכרתי לך חסד נעורייך, אבל עכשיו שלא עשיתם כך כל אוכליו יאשמו רעה תבוא עליהם.

הרד"ק מפרש אחרת: זכרתי לך חסד נעורייך אע"פ שאינו מביא עליך רעה בעבור מעשייך הרעים לא אעשה אותך כלה גם אעניש המרעים לך, כלומר למרות שמגיע לעמ"י גמול רע על חטאיהם לא אעשה זאת משום שזכרתי לך חסד נעורייך המשך הפסוק "רעה תבוא אליהם" מתייחס לאויבי ישראל שרוצים להרע לישראל הקב"ה יפגע בהם.

בפסוקי הזכרונות אנו מזכירים פסוקים מירמיהו [פ"ב, ב-ג] "הלך וקראת... זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה", משתמע מכאן שבח גדול לישראל. אבל הקושי הוא שהמשך הפסוק הבא סותר את למוד הזכות הזו לעמ"י שהרי נא' בהמשך "כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאום ה'", אז איך יתכן שפסוק שמלמד זכות על עמ"י סמוך לפסוק של פורענות. רש"י פר' "זכרתי לך": אם הייתם שבים אלי תאבתי לרחם עליכם כי זכרתי חסד נעורייך ואהבת כלולותיך כמו שהובלתך לחופה, ומהו חסד נעורייך לכתך אחרי שלוחה עם משה ואהרן מארץ נושבת יצאתם אחרי

כך האדם צריך לשלוט על מעשיו, על אברי גופו, ולהנהיג בדעתו. קול השופר הקורא "שפרו מעשיכם", צריך להפקיע את הגוף משליטת החומר, ולהמליך עליו את שכל האדם, את מלכות האדם על עצמו. לא עוד עצלות, לא עוד שפלות, אלא שכל, לב, ונשמה. [שיחות הגרש"ד פינקוס זצ"ל]

עבודת ימי ראש השנה היא מלכות. בשעת תקיעת השופר אנו מכתירים את המלך ומכריזים "ה' הוא מלכנו". באותה שעה שאנו ממליכים את הקב"ה על עולמו, אנו צריכים להמליך את עצמנו על מעשינו, כפי שהי"ת שולט ומנהיג את עולמו, והיא ה"מלכות".

ברוך אתה ה' אינו חוזר. ואל יאמר למדני חוקיך כדי לחזור ולהזכיר זכרנו [עי' ס. ק"ד מ"ב ס"ק ל"ב]. ד. יש לזכור לברך על התפוח ברכת בורא פה"ע ולטעום מעט ורק אח"כ לומר את יהי רצון שתחדש וכו' ואין להפסיק ביהי רצון בין הברכה לטעימה. ה. בקידוש לילה שני מניח פרי חדש על השולחן ומכוון בברכת שהחינו לפטור את הפרי וכתב בספר מחצית השקל ס' ת"ר ס"ק א' שיאכל מן הפרי מיד אחר הקידוש קודם הנטילה שלא יפסיק בין שהחינו שבקידוש לאכילת הפרי [ומ"מ יאכל רק מעט מהפרי שלא לשהות זמן רב בין הקדוש לסעודה]. [טל. 5708673]

אלול הזמן לשינוי מהותי בחיים

גם השנה אותה תפילה שגרתית שאני מתפלל כל שנה... אוי, גנח האב ממעמקי הלב, אילו הייתי יודע, ריבונו של עולם, שגזרת מיתה על בני הרי הייתי קורע את השמים בבכי, הייתי זועק, מתחנן לפניך "ריבונו של עולם! אנא, רחם עלינו! חוס על כולנו! אל תיקח נשמה של ילד בטרם עת!" אני חוזר בתשובה שלימה לפניך... אוי, אנשים יקרים, מי מאיתנו יכול לדעת או לשער בנפשו אילו גזירות הקב"ה יגזור עלינו בר"ה וביום הכיפורים?... מי יודע אילו נשמות זכות וטהורות ולא יזכו לסיים את השנה?... מי במיטתו, ומי בבית חולים, ומי בפיגוע רח"ל... ואיך אנחנו מרשים לעצמנו לא לחוס על נשמותינו, לא לחוס על נשמות ילדינו, אנחנו חייבים כעת לקבל על עצמנו לשוב בתשובה שלמה לפניך יתברך, לקבל עלינו עול מלכותו בלב שלם, אנו צריכים להרגיש בתפילה שחרב מונחת על צווארנו ועל צוואר אנשי ביתנו, ואולי על עם ישראל כולו, ואנחנו בעוונותינו הרבים ממשכים להתנהג כאילו הדבר לא נוגע לנו כלל... מורי ורבותי, אנחנו אומרים בר"ה "ספרי חיים ומתים לפניך היום נפתחים ואתה גוזר על הבריות מי בסקילה, מי בשריפה, מי בהרג ומי בחנק". אוי, רבש"ע, אנחנו יכולים לשנות את גזירתך ע"י תשובתנו, ע"י תפילותינו, בכוחנו להפוך את ההחלטה לטובה, לבקש על נפשנו! חבל שלא ידעתי! חבל! אוי, חבל על דאבדין! שוב האב אינו יכול לעצור את בכיו, שוב זעקות שבר, ושוב הגביר האב את קולו וזעק: "עכשיו אנחנו יודעים, הנה אני מודיע לכם: הגזירות הן קשות! הקב"ה גוזר מיתה! כן, מוות, מוות!" "התעוררו! עורו ישנים! הקיצו מתרדמתכם!"...

"כי קל רחום וחנן ה', סולח לשבים אליו, ולא חפץ במות המת, כי אם בשובו מדרכיו, וחיה"...

א. נוהגים להתענות בער"ה לפי שאיתא במדרש [הובא בטור] ששליש מהעברות נמחלים בער"ה, ודי להתענות עד חצות שא"צ לזה השלמה וקבלה [מ"ב תקפ"א, ט"ז]. ב. בעש"ת מוסיפים בתפילה המלך הקדוש וכו', אם שכח לומר המלך הקדוש ונזכר בזמן כזה שאם יחזור לראש התפילה לא יגיע לקדושה עם הצבור לא יתחיל רק לאחר קדושה או שיתחיל לאט לאט שיגיע למחיה המתים עם החזן ויענה קדושה [נ"פ ס' ק"ט]. ג. שכח לומר זכרנו ומי כמוך, אם נזכר לפני שהזכיר שם ה' של חתימת הברכה חוזר ומזכיר וחותם הברכה ומברך, אבל אחר שאמר

קבוצת תלמידים מאחת הישיבות יצאה לטיול בבין הזמנים ברחבי הארץ, באחד המקומות שאילו הגיעו היה נחל שעומקו היה רב. התלמידים שוחים בנחל, ולפתע אחד הבחורים כוחותיו לא עמדו לו, והחל מפרפר במים ולפתע טבע. כל ניסיונות הרבנים והמלווים להצילו עלו בתוהו, אמבולנס עם רופא שהגיע למקום נאלץ לקבוע את מותו. תדהמה והלם אחזה את הבחורים ולא ידעו את נפשם מרוב צער, הורי הנער קיבלו את ההודעה על מות בנם בכאב עצור, והחלו מבכים על הגזירה הקשה שניחתה עליהם. ביום השלושים קיימו רבני הישיבה והתלמידים עצרת התעוררות לזכרו. לקראת סיום העצרת ביקש האב את רשות הדיבור. כשעלה לבמה פרץ בבכי, וכשעיניו זולגות דמעה אמר: "לא התכוונתי לדבר כאן הערב. אני עדיין נושא את הכאב הנורא וקשה לי לדבר, אך אני חש חובה מוסרית לומר לכם כמה דברי חיזוק על מנת שנדע כולנו שיש בכוחנו למנוע אסונות..." לפתע פנה האב אל הקהל הקדוש, ואמר: "אני מאשים אדם אחד במות בני!!" צמרמורת אחזה בלב הנאספים. איזה שם יזכיר האב? מתח אדיר שתרר בין כל הנוכחים. עיני כולם נשואות אל האב ולמוצא פיו. איזה שם יוזכר? האב שעד עתה דיבר בקול נמוך ושלי ובעיניים דומעות, הגביה את ראשו ולפתע זעקת שבר יצאה מפיו. "אני רוצה לומר לכם מי הוא האשם העיקרי: אני הוא האשם! כן, אני, אני האשם!... אתם וודאי מתפלאים ואינכם מבינים מאיפה האומץ הזה לומר לכם כי אני לוקח את האשמה עלי. ובכן, שימו לב, ידידי היקרים, אנו כולנו יודעים שבראש השנה הקב"ה דן את האדם על כל מעשיו, וכותב את גזר דינו, וביום הכיפורים הקב"ה חותם על גזר הדין. אין לי ספק שהגזירה על בני נכתבה בר"ה ונחתמה ביום הכיפורים, ואני בשאננותי הרבה התפללתי

שנה טובה ומבורכת כתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים לחיים טובים ולשלום

לבריאות ולהצלחה בלמוד התורה הקדושה ועבודת השי"ת בכל דרככם,

תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה, שנת הרמת קרן התורה וכבוד שמים, שנה שבה נזכה לתשובה שלמה ולביאת גואל צדק.

לע"נ הרב אהרן שמעון ב"ר יצחק שלמה ז"ל, לע"נ הרב משה דוד ב"ר שלום העשל ז"ל, לע"נ הרב דניאל ב"ר יעקב ז"ל, לע"נ הרב יעקב יצחק ב"ר אהרן שמעון ז"ל, לע"נ מרת שרה ב"ר יעקב ז"ל, לע"נ מרת צפורה ב"ר אליעזר יצחק ז"ל, לע"נ מרת דינה ב"ר שלום ז"ל